

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 160/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. apríla 2011 prerokoval sťažnosť spoločnosti L., s. r. o., S., právne zastúpenej advokátom JUDr. R. T., B., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami Krajského súdu v Prešove č. k. 2 S 71/2009-29 zo 7. septembra 2010 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 SŽf 46/2010 zo 7. decembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti L., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. februára 2011 doručená sťažnosť spoločnosti L., s. r. o., S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkami Krajského súdu v Prešove (ďalej len

„krajský súd“) sp. zn. 2 S 71/2009 zo 7. septembra 2010 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžf/46/2010 zo 7. decembra 2010.

Zo sťažnosti vyplynulo:

«Na základe daňovej kontroly Daňový úrad V. Dodatočným platobným výmerom č. 744/230/15816/09/KASA zo dňa 22.5.2009 nám vyrubil daň vo výške 11 226.84 EUR. Proti tomuto rozhodnutiu sme sa odvolali, avšak Daňové riaditeľstvo SR svojim rozhodnutím č. I/225/11936-101484/2009/990723-r zo dňa 9.9.2009 uvedený platobný výmer potvrdil. Vzhľadom na túto skutočnosť sme sa žalobou zo dňa 13.11.2009 domáhali na Krajskom súde v Prešove zrušenia rozhodnutia Daňového riaditeľstva SR. Krajský súd svojim rozsudkom č. 2S/71/2009-29 zo dňa 7.9.2010 našu žalobu zamietol. V súlade s tým sme sa odvolaním zo dňa 7.10.2010 obrátili na Najvyšší súd SR, ani ten však nášmu odvolaniu nevyhovel a svojim rozsudkom č. 3 Sžf/46/2010 zo dňa 7.12.2010 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Prešove.

Jedným z hlavných dôvodov našich odvolaní v uvedených konaniach bola skutočnosť, že daňové orgány nezistili riadne skutkový stav, keďže nevykonali navrhované dôkazy. Konkrétne išlo najmä o výsluch p. K. T., ktorý vystupoval ako sprostredkovateľ za spol. S. s.r.o. a spol. D., s.r.o., pokiaľ ide o faktúry, v súvislosti s ktorými nám bola dorubená daň, keďže tieto spoločnosti sporné faktúry nemali vo svojom účtovníctve a ich konatelia odmietli, že by boli dodávateľmi zemných prác pre našu spoločnosť. Krajský súd v Prešove ako aj Najvyšší súd SR sa pritom vo svojom právnom posúdení zhodli, že daňové orgány nepochybili, keď nevykonali nami navrhovaný výsluch p. K. T., keďže sme zmeškali prekluzívnu lehotu v zmysle ust. § 15 ods. 10 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov (ďalej len „zákon č. 511/1992 Zb.“), v rámci ktorej sme mohli navrhnúť doplnenie dokazovania. ...

...- súdy nesprávne vyvodili, že po uplynutí lehoty na vyjadrenie k protokolu o daňovej kontrole v zmysle § 15 ods. 10 zákona č. 511/1992 Zb. už nemožno žiadne ďalšie dôkazy navrhovať.

- súdy v rozpore s ustanoveniami zákona č. 511/1992 Zb. potvrdili formálny postup daňových orgánov, ktoré zisťovali len skutočnosti na podporu dorubenia dane pre našu spoločnosť, ale nevenovali veľkú pozornosť dôkazom v prospech našej spoločnosti

a nezisťovali skutočný stav veci. Napriek tomu, že ide o veľkú sumu dane, ktorá nám bola dorubená, daňové orgány dôsledne nezisťovali skutočný stav veci a v rozpore s listinnými dôkazmi (t.j. vystavenými faktúrami) sa spoliehali na výpovede konateľov spol. S. s.r.o. a spol. D., s.r.o., ktorých v danej veci nemožno považovať za nestranných svedkov. Ich výpovede ďalej nepotvrdili žiadnymi inými dôkazmi, ako napr. obhliadkou stavieb, na ktorých boli práce vykonané, výsluchom pracovníkov, ktorí na stavbách pracovali a pod.

- sudy ignorovali ust. § 29 ods. 1 a 2 zákona č. 511/1992 Zb., t.j., že dôkazy vykonáva správca dane, nie daňový subjekt. To znamená, daňový subjekt dôkazy navrhuje, ale nevie ich vykonať, keďže na to nemá potrebné mechanizmy, ako predvedenie svedka na výsluch. Sudy však dôvodili, že tým, že správca dane neúspešne predvolal svedka na výsluch, využil všetky dostupné právne prostriedky. Opomenuli tak právo správcu dane dožiadanim zistiť novú adresu svedka, resp. ho dať na výsluch predviesť.

- sudy nesprávne vyhodnotili postup daňových orgánov. Daňových úrad V. totiž výsluch svedka p. K. T. neodmietol a ani sa neodvolával na uplynutie lehoty podľa § 15 ods. 10 zákona č. 511/1992 Zb. Ako vyplýva z Upovedomenia o vypočutí svedka zo dňa 19.6.2009 Daňový úrad vo V. svedka K. T. predvolal, avšak predvolanie sa mu nepodarilo doručiť. Vzhľadom na to Daňový úrad V., ako aj Daňové riaditeľstvo SR vo svojom rozhodnutí č. I/225/11936-101484/2009/990723-r zo dňa 9.9.2009 ustálili, že svedka nebolo možno vypočuť, bez toho aby sa pokúsili zistiť jeho novú adresu, resp. ho predviesť. Daňové orgány sa teda neodvolávali na uplynutie lehoty podľa § 15 ods. 10 zákona č. 511/1992 Zb, tento právny dôvod použili až sudy. ...

Ako vyplýva zo skutkového stavu uvedeného vyššie, Krajský súd v Prešove ako aj Najvyšší súd SR nepostupovali pri výklade zákona č. 511/1992 Zb. riadne a dospeli k nesprávnym právnym ale aj skutkovým zisteniam. Sudy prisvedčili postupu daňových orgánov, ktoré k dôkazom navrhovaným našou spoločnosťou pristupovali formálne a nevyvinuli žiadnu snahu použiť všetky dostupné právne prostriedky pre zistenie skutočného stavu veci, t.j. najmä výsluch svedka K. T. Navyše, sudy postup daňových orgánov právne „ospravedlnili“ s ohľadom na zmeškanie lehoty podľa § 15 ods. 10 zákona č. 511/1992 Zb., čo je však v úplnom rozpore s realitou, keďže daňové orgány predmetné ustanovenie vôbec nepoužili.

Zistenie skutočného stavu veci bolo pritom pre našu spoločnosť dôležité, keďže výsluchom K. T. bolo možné potvrdiť, že spol. S. s.r.o. a spol. D., s.r.o. pre nás skutočne vykonávali zemné práce vo forme subdodávok. Tieto práce priamo na našich stavbách organizoval K. T., ktorý na nich zabezpečoval pracovníkov, doručoval nám faktúry a inkasoval peniaze. Skutočnosť, že uvedené spoločnosti si sporné faktúry nezaradili do svojho účtovníctva nemožno bez ďalšieho nezávislého dokazovania považovať za pravdivú, keďže to má obrovský finančný dopad na našu spoločnosť vo forme dodatočne dorubenej dane z príjmov. Výsluch len konateľov týchto spoločností nemožno vzhľadom na závažnosť prípadu považovať za dostatočný a nestranný dôkaz, keďže ich záujem je protichodný, t.j. v prípade, ak by sa preukázala oprávnenosť sporných faktúr, malo by to značné negatívne dopady pre dané spoločnosti a ich konateľov. Daňové orgány a súdy sa však napriek rozporu medzi písomnými faktúrami a výpoveďami konateľov spol. S. s.r.o. a spol. D., s.r.o. bez ďalšieho priklonili na stranu ústnych výpovedí konateľov spol. S. s.r.o. a spol. D., s.r.o. a ďalšie dokazovanie odmietli.»

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„Základné právo spoločnosti L., s.r.o., so sídlom... S., Slovenská republika, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. 2S/71/2009-29 zo dňa 7.9.2010 a rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 3 Sžf/46/2010 zo dňa 7.12.2010 porušené.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. 2S/71/2009 -29 zo dňa 7.9.2010 a rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 3 Sžf/46/2010 zo dňa 7.12.2010 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie Krajskému súdu v Prešove.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania, ktoré sú porušovatelia povinní zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka sťažnosťou namietala neústavnosť rozhodnutí krajského súdu sp. zn. 2 S 71/2009 a najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 46/2010.

A. Na preskúmanie rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 2 S 71/2009 zo 7. septembra 2010 ústavný súd nemá dostatok právomoci.

Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak ... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľkou označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok právomoci.

Sťažovateľka sa proti rozsudku krajského súdu odvolala na základe riadneho opravného prostriedku na najvyššom súde, ktorý v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 46/2010 7. decembra 2010 rozhodol. Sťažovateľka sa tak mohla domôcť účinnej ochrany ňou označeného základného práva na spravodlivé súdne konanie už v konaní pred najvyšším súdom v označenom konaní.

V tejto časti preto ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

B. Sťažovateľka namietala aj neústavnosť rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 46/2010 zo 7. decembra 2010.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí okrem iného uviedol:

„Z administratívneho spisu senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zistil, že správca dane konštatoval porušenie § 2 písm. i/ zákona č. 595/2003 Z.z. tým, že žalobca

riadne nepreukázal zaúčtované daňové náklady a v zmysle § 17 ods. 2 písm. a/ uvedeného zákona zvýšil základ dane o sumu 1 755 000,- Sk. Žalovaný nepovažuje zaúčtovanie dokladov v účtovníctve za dostatočné, a to tak z pohľadu zákona č. 595/2003 Z.z., ako aj z pohľadu zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konštatuje, že zákonnou podmienkou, aby mohol byť výdavok považovaný aj za daňový výdavok je, aby bol preukázateľne vynaložený na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov daňovníka. K preukázaniu výdavkov na vykonanie prác je potrebné okrem preukázania zúčtovania výdavkov a daňových dokladov, preukázať aj skutočné realizovanie týchto prác tak, ako je to uvedené vo faktúrach. Z vykonaného zisťovania však vplynulo, že žalobca preukázal náklady len dokladmi – faktúrami a výdavkovými pokladničnými dokladmi, ktoré ako sa preukázalo, vystavené dodávateľmi uvedenými na týchto dokladoch neboli.

Správca dane predvolal p. K. T., ktorého navrhol vo veci vypočúť žalobca, avšak svedok si zásielku neprevzal a zásielka bola poštou vrátená správcovi dane s označením, že adresát je neznámy. Z uvedeného dôvodu vypočutie svedka nebolo možné. Správca dane v danom prípade zohľadnil a zhodnotil všetky skutočnosti, ktoré mali vplyv na správne určenie daňovej povinnosti, v priebehu daňovej kontroly využil všetky dostupné prostriedky, ktoré mal k dispozícii – miestne zisťovania, dožiadania iným správcom dane, postupoval v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a dbal na práva daňového subjektu. S výsledkami správca dane bol daňový subjekt oboznámený a mal možnosť k svojim tvrdeniam predkladať všetky dostupné doklady a dôkazy. Žalobca nepreukázaním nákladov zahrnutých do základu dane porušil ustanovenia § 2 písm. i/ a § 21 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z.z., v dôsledku čoho správca dane odôvodnene zvýšil základ dane o celkovú sumu 1 775 000,- Sk.

Správca dane prerokoval s daňovým subjektom protokol o výsledku zistenia z daňovej kontroly, ktorý bol podpísaný dňa 14.05.2009. Keďže daň zistená po daňovej kontrole sa odlišovala od dane uvedenej v daňovom priznaní, správca dane vydal dňa 22.05.2009 dodatočný platobný výmer, ktorým vyrubil daňovému subjektu rozdiel dane. Správca dane tak postupoval v súlade s § 44 ods. 4 písm. b/ bod 1 zákona č. 511/1992 Zb.

Ďalej z pripojeného administratívneho spisu vyplýva, že žalobca bol vyzvaný na vyjadrenie sa k protokolu na jeho prerokovanie výzvou zo dňa 16.04.2009, ktorá bola doručená právnemu zástupcovi žalobcu dňa 23.04.2009. Z výzvy vyplýva, že žalobca bol poučený, že podľa § 15 ods. 10 zákona č. 511/1992 Zb. môže svoje písomné vyjadrenie k protokolu predložiť najneskôr do 8 pracovných dní odo dňa jeho doručenia a že prípadné zmeškanie lehoty nie je možné odpustiť. Vyjadrenie k protokolu bolo právnym zástupcom žalobcu doručené Daňovému úradu vo V. dňa 14.05.2009. Právny zástupca v ňom navrhol vypočuť p. K. T.

Dňa 14.05.2009 bola spísaná zápisnica o ústnom pojednávaní, kde bolo konštatované, že písomné vyjadrenie k protokolu nebolo predložené do 8 pracovných dní, zmeškanie lehoty nie je možné daňovému subjektu odpustiť, a teda správca dane na základe toho nemení výsledok daňovej kontroly.

Odvolačí súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Prešove po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov, keďže napadnutý rozsudok so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, obsahuje dostatok dôvodov, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku.

Odvolačí súd sa stotožnil s argumentáciou krajského súdu, podľa ktorej správca dane pri vydávaní dodatočného platobného výmeru vo vzťahu k dani z príjmu postupoval v súlade so základnými zásadami daňového konania a objasňoval všetky skutočnosti, ktoré by mohli svedčiť v prospech, ale aj v neprospech žalobcu.“

Z uvedeného, ako aj z obsahu celého spisu vyplýva, že najvyšší súd sa vysporiadal s argumentmi sťažovateľky uvedenými v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, prečo bolo treba akceptovať v plnom rozsahu rozsudok krajského súdu ako správny. Zo záverov rozhodnutia najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných predpisov, ktorá by bola popretím zmyslu a podstaty zákonov, čo sa týka aj

vyhodnotenia dôkazov. Odôvodnenie rozhodnutia nie je svojvoľné alebo arbitrárne. Samotná skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožnila so závermi najvyššieho súdu, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavne neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

Ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť už pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2011